

Nr 9.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1946 (nr 408) om användande av statspolispersonal för vissa särskilda uppgifter; given Drottningholms slott den 3 januari 1949.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1946 (nr 408) om användande av statspolispersonal för vissa särskilda uppgifter.

GUSTAF.

Eije Mossberg.

Förslag

till

Lag

angående fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1946 (nr 408) om användande av statspolispersonal för vissa särskilda uppgifter.

Härigenom förordnas, att lagen den 29 juni 1946 om användande av statspolispersonal för vissa särskilda uppgifter, vilken lag gäller till och med den 30 juni 1949, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1952.

---

*Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott
den 3 januari 1949.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Mossberg, anmäler fråga om fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1946 (nr 408) om användande av statspolispersonal för vissa särskilda uppgifter och anför därvid följande.

För att tillgodose behovet av polispersonal för sådan spanings- och annan polisverksamhet, som efter den allmänna säkerhetstjänstens avveckling år 1946 fordrades för att hindra och uppdaga spioneri och andra för rikets säkerhet skadliga brott, beslöts nämnda år en utökning av statspolisorganisationen. I samband därmed antogs lagen den 29 juni 1946 om användande av statspolispersonal för vissa särskilda uppgifter. Denna lag innehåller att, enligt de närmare föreskrifter Konungen meddelar, vid spanings- eller annan polisverksamhet för att hindra eller uppdaga brott mot 8 kap. strafflagen och andra brott, vilka kunna skada rikets försvar eller folkförsörjning, må utan hinder av vad i lagen om polisväsendet är stadgat om statspolisen statspolispersonal användas jämväl för tjänstgöring huvudsakligen inom den stad, till vars polisstyrka personalen hör. Lagen fick en treårig giltighetstid. Då denna tid utgår den 30 juni 1949, uppkommer nu fråga huruvida lagens giltighetstid skall utsträckas.

Lagen den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket utgår från den förutsättningen, att statspolisens verksamhet i princip faller utom ramen för den polisverksamhet, som sedan gammalt ansetts åvila städerna. I enlighet härmed är också städernas skyldighet beträffande statspolisen begränsad till skyldigheten att tillhandahålla erforderlig personal; kostnaderna för statspolisens verksamhet falla i det väsentliga på statsverket.

Närmare bestämmelser angående statspolisens tjänstgöring äro meddelade i kungörelsen den 16 september 1932 (nr 448) angående stats- och reservpolisen. Av dessa bestämmelser må här endast anmärkas, att statspolisen i första hand skall användas å landsbygden samt, såvitt angår kriminalstatspolisen, i stad där kriminalpolisavdelning icke finnes, samt att statspolisen endast i särskilda fall får tagas i anspråk för tjänstgöring inom förlägningsstaden.

Under erinran om vad sålunda gällde anförde jag i propositionen nr 285/1946, genom vilken förslag till nu ifrågavarande lagstiftning förelades riksdagen, bl. a. följande:

Därest åt statspolisen anförtros den väsentliga delen av sådan spanings- och annan verksamhet som erfordras för att uppdaga och beivra spioneri- brott och andra landsskadliga brott, kommer denna verksamhet att i icke ringa utsträckning falla inom området för vad vederbörande förläggning- stad enligt gällande lagstiftning torde få anses vara skyldig att svara för. I sakens natur ligger nämligen, att en betydande del av statspolispersona- lens tjänstgöring i sådan verksamhet — och när det gäller de största stä- derna troligen huvudparten av verksamheten — kommer att vara förlagd till den stad, till vars statspolisavdelning vederbörande statspolisman hör. Denna principiella avvikelse från vad i lag är stadgat om det ändamål, för vilket statspolisen är avsedd, synes påkalla, att bestämmelser därom med- delas i lag. Närmast till hands ligger därvid att vidtaga sådana ändringar i lagen om polisväsendet i riket, att föreskrifterna om statens skyldighet att bidraga till stads kostnader för statspolispersonal icke knyts till förut- sättningen, att statspolisen skall huvudsakligen användas för tjänstgöring utom staden. Med hänsyn till den i viss mån provisoriska karaktären av den av mig föreslagna organisationen för bekämpandet av spioneri och jämförliga brott synes emellertid lämpligare att för ändamålet endast till- skapas en provisorisk lagstiftning i ämnet. — — —

En dylik provisorisk lagstiftning synes kunna begränsas till stadgande därom att vid spanings- eller annan polisverksamhet för att hindra eller uppdaga brott mot 8 kap. strafflagen och andra brott, vilka kunna skada rikets försvar eller folkförsörjning, må utan hinder av vad i lagen om polis- väsendet i riket är stadgat om statspolisen statspolispersonal användas jäm- väl för tjänstgöring huvudsakligen inom den stad, till vars polisstyrka personalen hör.

En lagstiftning av angivet slag kommer utan särskilt stadgande att med- föra, att de i lagen om polisväsendet i riket meddelade föreskrifterna om skyldighet för statsverket att bidraga till stads kostnader för tillhandahål- lande av statspolispersonal bliva tillämpliga å all den statspolispersonal som användes för bekämpande av spioneri och liknande brott. Uppenbar- ligen kommer lagstiftningen också att medföra skyldighet för vederbörande stad att tillhandahålla den för statspolisens utökning erforderliga polis- personalen.

I sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 49 fann första lagutskottet icke anledning till erinran mot det genom propositionen framlagda lagförslaget.

I skrivelse den 3 december 1948 har *statspolisintendenten* hemställt att, då — såvitt nu kunde bedömas — de särskilda anordningar, som vidtagits för de landsskadliga brottens bekämpande, åtminstone komme att bestå tills vidare, lagen den 29 juni 1946 måtte förlängas.

Departementschefen. Såsom framgår av det anförda handhaves enligt nu gällande ordning spaningsarbetet för att hindra och uppdaga spioneri m. m. av de ordinära polismyndigheterna, vilka dock därvid äga anlita biträde av statspolispersonal. Någon ändring av organisationen av före-

varande gren av polisverksamheten är f. n. icke ifrågasatt (jfr årets statsverksproposition, elfte huvudtiteln p. 176). Lagen om användande av statspolispersonal för vissa särskilda uppgifter bör därför erhålla fortsatt giltighet. Någon ändring i lagen synes icke påkallad. Särskilt med hänsyn till att polisväsendets organisation i dess helhet nu är föremål för utredning av särskilt tillkallade sakkunniga, torde lagen även i fortsättningen böra givas begränsad giltighet, förslagsvis under tre år eller t. o. m. den 30 juni 1952.

Föredraganden hemställer härefter, att ett i enlighet med det anförda inom inrikesdepartementet upprättat förslag till *lag angående fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1946 (nr 408) om användande av statspolispersonal för vissa särskilda uppgifter* måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnar Olofsson.
